

Informasjon fra statsforvalteren til deg som er verge

Hva er dine oppgaver?

Du må lese vedtakene og fullmakten du har mottatt nøye. Her er ditt mandat som verge beskrevet nærmere. Mandatet er tilpasset behovene til den du er verge for, og kan omfatte ulike oppgaver for å ivareta interessene til den du er verge for. Fullmakten gir en oversikt over hvilke disposisjoner du er legitimert til å gjennomføre på vegne av den du er verge for. Fullmakten brukes i kontakten med ulike instanser som bank, forsikringsselskap, NAV, skatteetaten, utleiende, strømselskap mv.

Dine oppgaver er å ivareta interessene til personen med verge. Dette omfatter ikke praktisk bistand som for eksempel å handle i butikken, eller å ivareta et generelt behov for sosial kontakt. Her har offentlige tjenester et ansvar. Pårørende kan ha en rett til å medvirke når det gjelder helsetjenester. Dette er det helsetjenesten som vurderer.

Du må kontakte statsforvalteren dersom du er i tvil om mandatet ditt er tilstrekkelig. Det gjelder også dersom du mener at du har fått oppgaver som det ikke er behov for hjelp til. Du som verge kan søke om endringer i vergemålets omfang. Du kan også be om å få andre legitimasjoner. Den som har verge må samtykke til endringene.

Som verge må du sette deg inn i vergemålsloven kapittel 6, om vergens utførelse av vergeoppdraget.

Det handler om den du er verge for

- Lytt og finn ut hva den du er verge for vil og trenger.
- Respekter personens ønsker.
- Du kan ikke gjøre noe som strider mot personens ønsker og vilje.
- Gi råd, veiledning og støtt personen i å ta egne valg.

Du finner gode tips til samtaleteknikker i *“Med den andre for øyet”* som du finner i [Mine vergemål](#) i www.vergemaal.no.

Dersom den du er verge for ikke kan gi uttrykk for sine ønsker, må du prøve andre måter for å finne ut hva personen ville ønsket. Her vil samtaler med pårørende og ansatte i hjelpeapparatet kunne være til hjelp. Vergemålsloven § 33 sier mer om dette.

Habilitet

Du er inhabil som verge når du, eller noen som står deg nær, kan ha motstridende interesser med den du er verge for. For eksempel kan både du og den du er verge for være arvinger i samme dødsbo. Da blir du inhabil til å ivareta interessen for vedkommende i arveoppgjøret. Hvis du er inhabil, skal det oppnevnes en midlertidig verge som kan ivareta akkurat den oppgaven der du er inhabil. Du må ta kontakt med statsforvalteren dersom du har spørsmål som gjelder habilitet.

Er du verge for din ektefelle eller samboer?

I så fall gjelder spesielle regler som du finner i vergemålsloven § 44. Du står ikke under statsforvalterens tilsyn. Statsforvalteren skal ikke forvalte midler, og du trenger ikke å levere vergerapport med mindre statsforvalteren har pålagt deg det. Du kan gjøre en del større disposisjoner uten vårt samtykke, og du må sette deg inn i bestemmelsene om dette.

Taushetsplikt

Vergen har taushetsplikt om informasjon som knytter seg til vergeoppdraget. Regelen om dette finner du i vergemålsloven § 46.

Taushetsplikten gjelder også etter at oppdraget er avsluttet. Opplysningen om at en person har fått oppnevnt verge, og hvem vergen er, er ikke underlagt taushetsplikt, og kan gjøres kjent ved behov.

Opplysninger om rammene for vergeoppdraget kan gjøres kjent bare for dem som har hjemmel i lov til å motta slike opplysninger, eller dersom det er nødvendig av hensyn til personen selv eller for å sikre at vergeoppdraget kan utføres på en god måte.

Hvis personen du er verge for ikke kan uttrykke sin egen mening (for eksempel på grunn av sykdom eller funksjonsnedsettelse), gjelder ikke taushetsplikten overfor vedkommendes ektefelle, samboer, barn, barnebarn, foreldre og søsken utover det man må anta at han eller hun selv ville ønsket.

Det er viktig at personlig informasjon oppbevares på en trygg måte.

Hvordan bruke vergefullmakten?

Du har mottatt en vergefullmakt. Du må ta godt vare på denne og vise den ved behov.

Samtidig er det slik at fullmakten også er registrert i Folkeregisteret. Det er fordi kommunen, NAV, banker, forsikringsselskap osv., skal kunne hente ut informasjon digitalt om hvilke legitimasjoner du har.

På fullmakten finner du en kode. På <https://fullmakt.vergemal.no/> kan en, ved å legge inn kode og etternavn til den som har verge, få bekreftet at koden tilhører en gyldig fullmakt utstedt av statsforvalteren.

Hvordan kommer du i gang?

- Få oversikt over ditt mandat og kontaktpersoner ved å lese vedtaket om vergemål, vergefullmakten og informasjonsskrivet.
- Vi forventer at du gjennomfører introduksjonskurset for nye verger.
- Nederst i skrivet her finner du informasjon om hvordan du finner introduksjonskurset og andre e-læringskurs.
- Avtal møte med den du er verge for og finn ut hva personen ønsker.
- Dersom personen ikke kan uttrykke sine ønsker og vilje, ta kontakt med de som kjenner vedkommende. Det kan være pårørende eller ansatte der personen bor eller oppholder seg.
- Bli enige om hvem som skal motta post og meld eventuell endring til Folkeregisteret (Skatteetaten) og Posten.
- Innhent skattemeldingen for siste inntektsår. Da får du en god oversikt over personens økonomi og bankkontoer.
- Ta kontakt med banken. Lag et enkelt økonomisystem med få konti, for eksempel en vergekonto, en brukskonto og en sparekonto. Se nærmere informasjon under: Opprett avtalegiro eller e-faktura for faste betalingsoppdrag.
- Dersom statsforvalteren krever det, fyller du ut vergeerklæring og sender inn.
- Dersom statsforvalteren krever det, fyller du ut skjema for økonomisk status og sender inn.

Hvilken rolle har statsforvalteren?

Statsforvalteren skal gi deg opplæring, råd, veiledning og bistand når det er behov for det. Kontakt statsforvalteren der vergehaver bor. Det er en svært viktig oppgave for statsforvalteren å gi vergene nødvendig veiledning. Vergen har også et ansvar for å ta kontakt for nødvendig rådføring.

Statsforvalteren har også ansvaret for å føre tilsyn med vergene. Dette skjer blant annet ved den årlige vergerapporten. Det kan også hende at statsforvalteren blir kontaktet av noen som er bekymret for hvordan vergemålet fungerer. Da må statsforvalteren undersøke dette nærmere. Som verge må du gi de opplysningene som statsforvalteren ber om. Statsforvalteren vil da vurdere om det er behov for ytterligere opplæring og veiledning. Andre ganger kan det være nødvendig å bytte verge.

Når trenger du som verge samtykke fra statsforvalteren?

Den som har verge kan i utgangspunktet gjennomføre disposisjoner selv.

Dersom du som verge skal gjennomføre disposisjoner på vegne av vedkommende, må du ha statsforvalterens samtykke for å gjøre følgende:

- Kjøpe eller selge fast eiendom eller annen boform.
- Foreta disposisjoner som gjelder pantsettelse av fast eiendom og stifting av gjeld.
- Dele ut arveforskudd og gaver av større verdi.
- Begjære uskifte eller kreve skifte av uskifteformuen.
- Låne ut vergehaverens midler.
- Gjennomføre andre disposisjoner som fremgår av vergemålsloven §§ 37-44.
- Bruke kapital.

Du søker ved å bruke skjemaet «Søknad om statsforvalterens godkjenning».

Hvis du er usikker på hva du trenger samtykke til, ber vi deg ta kontakt med statsforvalteren.

Hvordan skal du som verge forvalte pengene?

Det er viktig å holde din økonomi adskilt fra økonomien til den du er verge for.

Vergekonto

Anbefalingen er at inntektene plasseres på en egen konto (vergekonto) i valgfri bank. Kontoen skal eies og stå i navnet til den du er verge for og disponeres i tråd med personens ønsker. I utgangspunktet betales utgiftene fra denne kontoen. Hvis den du er verge for allerede har en egnet bankkonto, kan denne benyttes som vergeskonto.

En vergeskonto som kun disponeres av vergen, gjør årsrapporteringen til statsforvalteren mer oversiktlig og lettere å levere.

Vergeskontoen skal som hovedregel ikke inneholde høyere beløp enn to ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Overskytende beløp skal overføres til kapitalkonto (se under).

Brukskonto

Den du er verge for kan ha en brukskonto og fritt bruke midlene på en slik konto. En slik brukskonto omfattes ikke av din rapporteringsplikt, med mindre du står som disponert på den.

Dersom personen med verge selv ikke kan benytte seg av brukskontoen, kan det være nødvendig at en tredjeperson bistår (f.eks. ansatte ved bolig eller pårørende).

På kommunale institusjoner er det egne regler for at institusjonen kan disponere det som blir utbetalt av trygden. Kommunen kan gi nærmere informasjon.

Kapitalkonto og valg av bank

Dersom den du er verge for har finansielle eiendeler som utgjør mer enn to ganger folketrygdens grunnbeløp (G), skal statsforvalteren som hovedregel forvalte midlene. Med finansielle eiendeler menes blant annet penger, aksjer, bankinnskudd og andre pengekrav.

Statsforvalterens forvaltning forutsetter i utgangspunktet samtykke fra personen med verge.

Dersom statsforvalteren skal forvalte midlene, skal de plasseres på kapitalkonto i bank. Bankenes sikringsfond har en garanti som dekker innskudd på inntil to millioner kroner for hver enkelt innskyter i hver enkelt bank. Dersom personen med verge har midler over to millioner kroner, bør midlene plasseres i flere banker. Valg av bank(er) skal så langt det er mulig skje i samråd med den som har verge.

Mer informasjon om bank- og plasseringsalternativer, samt skjema for valg av bank, finner du på vergemal.no.

Du finner valgte bank og inntilsvarende kapital ved å logge deg inn på «Mine vergemål».

Som verge er du ansvarlig for å følge med på rentebetingelsene på den valgte kapitalkontoen. Du melder fra til statsforvalteren når du og den du er verge for vil endre bank eller spareprodukt.

Det er kun statsforvalteren som disponerer kapitalkontoen. Du kan på vegne av den du er verge for søke om uttak fra kontoen. Skjemaet «[Søknad om statsforvalterens godkjenning](http://vergemal.no)» finner du på vergemal.no.

Hva innebærer vergens rapporteringsplikt:

Du skal hvert år sende inn en vergerapport. Rapporten skal sendes til oss innen 30. april hvert påfølgende år.

På vergemal.no finner du informasjon om hva som skal være med når du sender inn rapporten.

Transaksjoner på kontoutskrifter som ikke er selvforklarende, for eksempel større kontantuttak, må du beskrive nærmere. Vi oppfordrer deg til å bruke meldingsfeltet i nettbanken aktivt ved gjennomføring av transaksjoner og overføringer. Det vil da fremkomme på kontoutskriften uten behov for ytterligere påføring. Det er ikke nødvendig å sende inn betalingsbilag og kvitteringer. Vi vil etterspørre disse dersom en kontroll gjør det nødvendig. Regnskapsbilag må oppbevares i tre år, også i de tilfellene du ikke lenger har vergeoppdraget.

Godtgjøring og utgiftsdekning

Som verge har du som hovedregel krav på godtgjøring og utgiftsdekning. Du må søke om dette, dersom du ikke allerede har vedtak fra statsforvalteren.

Ektefelle, samboer, barn av eller foreldre til den som har verge har likevel ikke krav på vergegodtgjøring, men kun utgiftsdekning. Du kan imidlertid søke om godtgjøring, for å få det vurdert.

Nærmere informasjon om vergegodtgjøring og utgiftsdekning, finner du på www.vergemal.no. Det finnes ulike faste satser. Hvis oppdragets omfang tilsier det, kan det unntaksvis gis timegodtgjøring. Du må i så fall vise at fast sats ikke gir rimelig dekning, og dokumentere timeforbruket med en detaljert timeliste.

Det er først når du har et vedtak at du kan trekke de beløpene du har krav på etterskuddsvis.

Hvem dekker kostnadene?

Hovedregelen er at den som har verge selv skal dekke godtgjøringen og utgiftene til vergen. I noen tilfeller *skal* Statsforvalteren likevel dekke vergekostnadene. Dersom vergehaveren har liten betalingsevne, *kan* Statsforvalteren dekke kostnadene. Dersom du mener dette gjelder den du er verge for, må du dokumentere dette i søknaden.

Praktiske tips

Som verge er det en del praktiske ting som du må finne ut av, slik som å få tilgang til skattemeldingen for den du er verge for eller å melde endring i postadresse. Dette varierer ut fra hvilket mandat du har. Nærmere informasjon får du ved å kontakte aktuell instans, som for eksempel Skatteetaten, NAV eller bank.

På <https://www.vergemal.no/> finner du mer informasjon og skjema. Skjema finnes også på altinn.no. Bruk "[Mine vergemål](#)" for informasjon om vergeoppdraget.

Mer informasjon om opplæring finner du på <https://www.vergemal.no/laer-mer-om-vergemal>. Ved å logge deg inn på [«Mine vergemål»](#) får du tilgang til flere e-læringskurs.